

Titel: BREV TIL: Otto Jespersen FRA: Louis Hjelmslev (1928-03-06)

Citation: "BREV TIL: Otto Jespersen FRA: Louis Hjelmslev (1928-03-06)", i *Louis Hjelmslev og hans kreds*, s. 1. Onlineudgave fra Louis Hjelmslev og hans kreds: https://tekster.kb.dk/catalog/lh-texts-kapsel_094-shoot-workidacc-1992_0005_094_Principes_0150/facsimile.pdf (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: Louis Hjelmslev og hans kreds

Ophavsret: Materialet kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge det til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

3/27, 6 ler

Frederiksholms Kanal 12. K.
6.3.28.

Kære professor Jespersen,

Jeg beder Dem meget undskyld, at jeg har overset baade Funkes to artikler og Deres svar, og jeg takker Dem for tilsendelsen af dette sidste. Det er en selvfølge, at der maa tages hensyn til det i min fremstilling, og det er ligeledes en selvfølge, at jeg, efter Deres ønske i denne artikel, kun lægger Deres fremstilling i FG til grund for min behandling af emnet.

Jeg forstaar nu klarere end tidligere hvad De mener med funktion, og dette kan ogsaa nødvendiggøre nogle ændringer i mine bemærkninger p. 198 ff. og p. 331 ff. (Jeg har ikke her nogen genpart af mit manuskript, men kun en indholdsliste, og kan derfor ikke gaa ind paa enkeltheder.) Det ser jo ud til, at Deres "funktion" er det samme som det jeg (og idvrigt adskillige andre) har kaldt "form". Jeg har, som De veed, hidtil været mere tilbøjelig til at identificere det med hvad baade De og jeg kalder "betydning".

Da vi altsaa paa disse punkter er mere enige, end jeg troede, haaber jeg ogsaa De kan finde noget af interesse i mit forsøg paa at havise at Deres rangforordning virkelig ogsaa er hvad De kalder funktional. Naar jeg (og saubart ogsaa Funke) heller ikke af Deres fremstilling i FG har forstaaet, at De opfatter rangforordningen som havende et formelt udtryk,

ligger det vistnok i, at De ikke selv har meddelt, hvori dette formelle udtryk bestaar.

Jeg maa have lov til at benytte denne lejlighed til at sige over for Dem personlig, hvad jeg ogsaa har skrevet baade i sin tid i min lille artikel i "Tilskueren" og nu i "Principes", at Deres rangforordningsteori og ligeledes Deres skarpe skelnen mellem grammatiske kategorier ("tempus", "præteritum", "genus", osv.) paa den ene side og de reale kategorier ("tid", "fortid", "køn") paa den anden for mig staar som eet af de mest afgørende fremskridt, den grammatiske videnskab har gjort. Jeg har, fra jeg som skoledreng læste "Sprogets logik", beundret Deres usædvanlige evne til at skabe klarhed paa de grammatiske begrebers omraade. De har klarere og bestemtere end nogen anden sat Deres rubrik C uden for lingvistikens omraade. Imidlertid er der stadig i Deres afgrænsning af A og B noget, jeg ikke heelt kan forlige mig med; jeg forstaar ikke, hvorved A for Dem bliver noget forskelligt fra lyd, og hvorfor der her i stedet hos Dem bruges ordet *form*; hvis De indrømmer, at forskellen paa stemt *g* i *dog* og ustemt *g* i *saak* er en lydfor-skel (den har jo lydlige aarsager, ogsaa synkronisk set), synes jeg det samme maa siges om forskellen mellem *-s*, *-z* i disse ord og *-an* i *oxen*, og ogsaa f. ex. mellem *aan* og *sould*, saa længe vi holder os til A og ser bort fra B. Og vender vi os til B, kommer der for mig et andet uafviseligt problem: hvilke kriterier er det, der berettiger os til at regne den eller den kategori for "functional" og ikke blot "notional"? Her har

II.

... jeg kunne et svar, og De er måske enig med mig i det, men det er, synes jeg, ikke kommet tydeligt frem i Deres grammatiske fremstilling, saavidt som i nogen tidligere. En funktionel kategori må forat vi skal være berettigede til at opstille den, altid have et entydigt sprogligt udtryk; dette ligger nu kun skjult i selve endelserne selv, ligesom (derfor forskellene endelig: oxen), men det ligger i den grammatiske struktur, der derfor for mig staar som morfologiens alfa og omega. Til trods for de forskellige endelser er der ingen tvivl om, at nyengelsk i sit "funktionalsystem" besidder kategorien pluralis: baade data, books, oxen osv. der pluralis, fordi deres styrelsesforhold til visse henseender er ens: de forbindes med many, med are osv., og det er dette, der for mig er afgørende. - Nu er der ganske visst ingen, der fornuftigvis vil bestræbe sig for at finde en pluralis i engelsk, og derfor har spørgsmålet her ingen praktisk interesse; men i andre tilfælde kan det blive afgørende for forståelsen, og dette end. ek. tilfældet med Deres rangklasser, som er noget helt nyt, men for hvilke De ikke tydeligt har paaviist et entydigt sprogligt udtryk. Og heri ligger sikkert de misforståelser, i hvilke baade Funke og jeg har gjort os skyldige.

Jeg vilde sætte stor pris paa engang at faa lejlighed til at drøfte disse ting mundtligt med Dem. Målig er ogsaa henoverensstemmelsen kun tilsyneladende. Netop da jeg skylder Deres arbejder størstedelen af min grammatiske opdragelse, og

da jeg er enig med Dem i saa mange væsentlige ting, vilde
 det have megen betydning for mig, om vi gennem en diskussion
 kunde naa frem til en fuldstændig klaring. Jeg holder da, som
 28. d. d. i et foredrag i Fil.-hist. Selskab, hvor jeg ganske vist
 vist ikke kommer ind paa nogen detalje af Deres system, men
 hvor jeg dog faar lejlighed til at sige min mening om den, og
 grammatiske form, og det vilde glæde mig overordentlig, hvis
 dette foredrag kunde give anledning til en diskussion mellem
 Dem og mig. -- Alle anerkendelser som vaare hin og igen hin
 da. Netop da jeg modtog Deres brev, var jeg iført med at
 sende Dem to numre af "Quod Felix", de hvilke jeg har skrevet
 om Institutet, for intellektuel samarbejde i Paris. Selv om
 dette Institut ikke interesserer Dem, kan det dog maaske
 interessere Dem at se en kritik af det. Artiklerne følger med
 sendt post. -- Jeg takker Dem og Deres frue mange gange
 for den hyggelige aften forleden og beder Dem begge modtage
 mine venligste hilsener. Deres hengivne
 Louis Hjelmslev